

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

219. An lex, siue statutum, quos aliquis adiens hæreditatem, non confecto inuentario, teneatur ultra vires hæreditatis, comprehendat Clericos? Et an idem, quod de Clericis dictum est in supradicto ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. CCXIX. &c. 211

qui debent comitari funus, & similibus. Et in hoc casu statutum esset contra libertatem Ecclesiasticam. Sed si Princeps in statuto prohiberet abusus circa pompam funeris, vt de vestibus lugubribus, de pannis nigri coloris, ne cubacula parentur pannis nigris, & de aliis externis solemnitatibus, quæ nullam habent relationem ad cultum diuinum, & ex quibus nihil utilitatis minuitur Ecclesiis, aut Clericis, neque aliquid detrimenti patitur cultus diuinus, vel Ecclesiæ; tunc eiusmodi statutum esset validum, nec aliquid contra immunitatem Ecclesiasticam contineret. Et ita ex neotericis docet Alterius *de cens. tom. 1. disp. 16. lib. 5. c. 6. fol. 704. col. 2.* Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 9. cap. 23. num. 360.* Duard. *in Bul. Cen. lib. 2. can. 15. q. 19. n. 7.* Megala *in 3. p. lib. 3. c. 10. q. 3. n. 54.* Carol. de Grassis *de effect. cler. eff. 2. n. 467.* Marth. *de iurisd. p. 4. cent. 1. cas. 54.* Naldus *in summ. verb. Statutum. n. 2. & alij.*

2. Ex his apparet, non esse admittendam sententiam Caietani *in summ. verb. excomm. c. 32.* Nauarr. *in man. c. 27. n. 10.* Grassij *in decis. p. 1. lib. 4. c. 18. n. 135.* Soula *in Bull. Cen. cap. 16. disp. 9. concl. 2. n. 3.* Layman *in Theol. mor. lib. 4. tract. 9. c. 9. n. 3.* afferentium, posse Principes in suis statutis, Clericos moderari sumptus cere, & candelarum: nam, si intelligunt de cera, & candelis, quæ in Ecclesiis, & apud funus comitantibus remanent, hoc statutum esset inualidum: quia ex illo impediretur elemosyna, & minueretur aliqua utilitas Ecclesiæ, & Clericis, seu Religioni. Et ita docent Doctores citati, quibus adde doctissimum Tabienam *verb. excomm. c. 20. n. 5. fol. mibi 672.* qui notat, tale statutum esse contra libertatem Ecclesiasticam: nam indirectè prohibet liberam facultatem dandi elemosynam Clericis, & Ecclesiis.

3. Vnde non bene dixerunt Soula, & Grassius, *ubi supra*, quod numerus candelarum ordinetur ad pompam, & temporalem honorem defuncti: nam vt bene notat Tabiena, dictæ candelæ, quæ remanent aptæ Ecclesiis, & Clericis, non solum deseruiunt ad honorem defuncti, sed etiam ad elemosynam Ecclesiæ, & Clericorum, seu Religiosorum.

4. Idem, quod diximus de cereis, & candelis, dicendum est de culcitris, quæ apponuntur super corpus defuncti: quidquid in contrarium asserant Duardus, & Martham: nam de illis nihil potest statueri Princeps laicus, cum remaneant apud Ecclesiis, & ex illis postea aliquando, efficiuntur paramenta pro ornamento altarium, vel vestes sacerdotales, vel saltem remanent pro eius ornamento, nam, vt hic, & in ciuitate Neapolitana vidimus, in diebus festiuis Ecclesiæ integræ de illis ornantur, & sic non dubito, dictas culcitræ non solum deservire pro honore temporali defunctorum; sed etiam pro elemosyna Ecclesiarum, ubi defunctus sepelitur. Et ita Syluester *verb. imm. 5. n. 10. vers. Stat. q. 2. ver. 8.* ait prædicta statuta esse licita laicis, quatenus disponunt in his, quæ non applicantur Ecclesiis: sed dictæ culcitre, & de quibus loquimur, Ecclesiis applicantur: ergo &c. Ita etiam Paludan, *in 4. disp. 18. q. 3. ar. 3.* ubi sic asserit: [Videtur esse contra Ecclesiasticam libertatem, statuendo, quod super mortuum non sit, nisi talis pannus, vel tot cere, & huiusmodi: quia libera Ecclesiæ etiam libetas oblationes habere debent.] An verò, quod dictum est de culcitris, dicendum sit de extructione sepulture, negant Duardus, & Martham: sed affirmat D. Carol. de Grassis *de effect. cler. eff. 2. n. 493.* vnde tempore, vt dixi, Excellent. Comitris de Lemos, Proregis meritis huius Regni, nihil circa hoc innouatum est. Scio, Filliuc. *tom. 1. tr. 16. c. 10. n. 273.* vocare opinionem Caietani probabilem, licet ipse nostram sententiam teneat: tamen in praxi talem opinionem admittendam esse minime existimo. Sed ad alia deueniamus.

RESOL. CCXIX.

An lex seu statutum, quod aliquis adiens hereditatem non confecto inventario, teneatur ultra vires hereditatis, comprehendat Clericos?

Et an idem, quod de Clericis dictum est in supradicto casu, dicendum sit de Ecclesiis, vel Monasteriis?
Ex part. 1. tract. 2. Ref. 71. alias 70.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondent aliqui; etiam si Clericus fuisset institutus hæres amore Dei. Ita Morla *in empor. iur. tit. 1. q. 16. num. 11.* & alij, quos citat, & sequitur Carolus de Grassis *de effect. cler. eff. 2. num. 252.*

2. Sed ego contrariam sententiam amplectendam esse puto, quam docet noster P. Duardus *in Bull. Cen. lib. 2. can. 15. q. 17. num. 8.* ubi sic ait: [Ecclesiastici hæreses instituti, non conscientis inventarium, non tenentur ultra vires hereditatis in solidum omnibus creditoribus hereditariis iuxta text. in l. si re bonis, & l. fin. 15. cum igitur. C. de iur. delib. & citat Ioan. Andream. Idem etiam ex neotericis docet Martham *de iurisd. p. 4. cent. 1. cas. 75. num. 5.* qui num. 12. optimam rationem adducit pro hac sententia; nempe talem legem non comprehendere Clericos ex defectu iurisdictionis. Ad illum, & non pigebit: Norandum est tamen, quod etiam stando in prima opinione, illa non procederet, cum Ecclesia, vel Monasterium instituitur hæres; nam licet non confecerint inventarium, non propterea tenentur ultra vires hereditatis. Ita de Grassis *ubi supra. n. 253.* & Morla *n. 12. in fin.* Abbas, & Felinus *in c. Eccles. S. Mariae, de constit. hic num. 66.* ille num. 13. cum aliis.

RESOL. CCXX.

An statutum, vt quis, qui nondum habet ius in re bonorum, quæ possessurus est, Dominus sit, si non ingrediatur Religionem, sin vero amittat, an inquam, tale statutum sit illicitum, & contra Immunitatem Ecclesiasticam?

Et an si legentur ducenta si nubat, & centum si Religionem ingrediatur, debeantur ducenta Religionem ingredienti? Ex p. 1. tr. 2. Ref. 125. alias 124.

§. 1. **N**egatiuè respondet Bartolus *in leg. final. C. de Sup. hoc in pacto, n. 6.* Sed contrariam sententiam merito docet Dec. *in c. in presentia de probat. n. 52.* & nouissimè Basilius Pontius *de matrim. lib. 3. c. 8. n. 25.* ubi sic asserit: [Statutum, quo decerneretur, vt is, qui nondum habet ius in re bonorum, quæ possessurus est, dominus sit, si in sæculari conuictu permaneat: eorundem autem non liberum dominium nanciscatur si religionem ingrediatur; nequaquam licitum est: libertati enim Ecclesiasticae aduersari videtur: ac proinde tenentur eius Authores excommunicatione, quæ est in Bulla Cœnæ.] Ita Pontius.

2. Ex quibus inferendum est, non esse admittendas illas condiciones, quas aliqui in eorum testamentis apponunt, videlicet, *Do, lego, si Relig. nō ingred. sed in saculo perm.* Quidquid in contrarium asserat Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 1. disp. 34. n. 11.* quem merito Pötius *ubi supra. n. 20.* solidè, vt semper solet, impugnat. Et ego etiam puto contra eundem Sanchez *n. 12.* Molinam *tom. 1. tract. 2. disp. 207. n. 13.* & alios, si legentur ducenta si nubat; centum verò si Religionem ingrediatur, debeti ducenta religionem ingredienti. Ita Lessius *lib. 2. c. 18. dub. 15.* Comitulus *in Resp. mor. lib. 9. 7.* & alij. Sed de hac quæstione nos fufius alibi.

Sup. hoc in tom. 6. tr. 8. Ref. 44.

* Alibi in Ref. quæ hic sunt in tom. 6. tr. 8. Ref. 41. §. Sexto. & in Ref. 44. §. vit.